

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-46>

УДК 332.1:338.2

РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ У ВІТЧИЗНЯНУ ПРАКТИКУ ПЕРЕДОВОГО ІНОЗЕМНОГО ДОСВІДУ ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПОСТВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ

REGIONAL DIMENSION OF IMPLEMENTATION OF THE BEST FOREIGN EXPERIENCE OF INNOVATIVE TRANSFORMATION OF THE POST-WAR ECONOMY INTO NATIONAL PRACTICE

Матрунчик Дмитро Миколайович

кандидат технічних наук, докторант,
Луцький національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8173-2582>

Matrunchyk Dmytro

Lutsk National Technical University

У статті розкрито зміст регіонального виміру імплементації передового іноземного досвіду інноваційної трансформації поствоєнної економіки України на основі врахування об'єктивних умов розвитку регіональних господарських комплексів та перспектив формування сектору високотехнологічних виробництв у депресивних регіонах. Встановлено, що важливою складовою імплементації кращих іноземних практик поствоєнного відновлення національних економік є перенесення на рівень регіонів комплексу регуляторів, котрі стимулюють розвиток основних структуроутворюючих ланок місцевого господарства та сприяють активізації інноваційної діяльності. Виявлено, що на озброєння українськими центральними та регіональними регуляторними органами має бути взятий досвід Західної Німеччини в частині структурної перебудови ресурсномістких та енергомістких старопромислових регіонів через формування комплексу сучасних екологічно-орієнтованих та наукомістких виробництв. Дослідження показали, що запорукою прискореної інноваційної трансформації поствоєнної економіки України є імплементація досвіду Південної Кореї стосовно підтримки експортоорієнтованих галузей та реалізації програм імпортозаміщення, розбудови освітнянської інфраструктури та стимулювання громадян щодо інвестування власних заощаджень у національну економіку. Встановлено, що національні вимоги відновлення і модернізації поствоєнної економіки та регіональні виклики інноваційної трансформації господарського комплексу України найбільшою мірою будуть враховані на основі імплементації передового іноземного досвіду, яка передбачатиме поєднання різноманітних методів та інструментів регуляторного впливу на відбудовчі процеси, які застосовувалися у різних країнах. Доведено, що пріоритети інноваційної трансформації поствоєнної економіки регіонів України мають базуватися на врахуванні ресурсно-виробничого потенціалу територіальних утворень, наявної бази науково-технічного та інноваційного розвитку, потенціалу поєднання внутрішніх джерел інвестування та міжнародної фінансової допомоги.

Ключові слова: регіональний вимір, інноваційна трансформація, поствоєнна економіка, старопромислові регіони, імплементація, іноземні інвестиції.

The article discloses the content of the regional dimension of implementation of the best foreign experience of innovative transformation of the post-war economy of Ukraine on the basis of consideration of objective conditions of development of regional economic complexes and prospects for the formation of the high-tech production sector in depressed regions. It is established that an important component of the implementation of the best foreign practices of post-war recovery of national economies is the transfer to the regional level of a set of regulators that stimulate the development of the main structural units of the local economy and promote the intensification of innovation. It is found that the Ukrainian central and regional regulatory authorities should adopt the experience of West Germany in terms of structural reorganisation of resource- and energy-intensive old industrial regions through the formation of a complex of modern environmentally friendly and knowledge-intensive industries. The research has shown that the key to the accelerated innovative transformation of the post-war economy of Ukraine is the implementation of South Korea's experience in supporting export-oriented industries and implementing import substitution programmes,

developing educational infrastructure and encouraging citizens to invest their own savings in the national economy. It is established that the national requirements for the restoration and modernisation of the post-war economy and the regional challenges of the innovative transformation of Ukraine's economic complex will be most effectively met through the implementation of foreign best practices, which will involve a combination of various methods and instruments of regulatory influence on the reconstruction processes used in different countries. It is proved that the priorities of innovative transformation of the post-war economy of the regions of Ukraine should be based on the resource and production potential of territorial entities, the existing base of scientific, technical and innovative development, and the potential for combining domestic sources of investment and international financial assistance.

Keywords: regional dimension, innovative transformation, post-war economy, old industrial regions, implementation, foreign investment.

Постановка проблеми. Відбудова зруйнованої війною економіки у різних країнах вимагала корекції моделі макроекономічного регулювання, щоб забезпечити максимальною мірою необхідний рівень фінансово-економічного та організаційного забезпечення пріоритетів ліквідації наслідків деструктивного впливу бойових дій на об'єкти житлової, соціальної та виробничої інфраструктури. Передова іноземна практика демонструє необхідність формування моделі інноваційної трансформації національних господарств для подолання руйнівних наслідків війни. Така трансформація поствоєнної економіки має базуватися на кращих іноземних практиках і водночас враховувати об'єктивні умови функціонування національних господарських комплексів. Прикметною рисою всіх національних господарств, які піддалися руйнівному впливу війни, є перегини у відтворювальних пропозиціях, що призводять до стагнації окремих ланок національної економіки та згортання ділової активності. У той же час поствоєнні економіки відзначаються неоднаковими структурними особливостями, що вимагає диференційованого підходу до відбудови поствоєнного господарства з використанням наявних ендегенних та екзогенних резервів. Передовий досвід відбудовчих процесів яскраво ілюструє доцільність перенесення широкого спектра регуляторного впливу на відбудовчі процеси на регіональний рівень, щоб максимальною мірою врахувати територіальні особливості комплексоутворення та ендегенні фактори соціально-економічного піднесення регіональних утворень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

У наукових працях та аналітичних звітах І. Баркалової, Т. Богдан, В. Венгера, В. Геєця, В. Гуменюка, Б. Данилишина, І. Лещух, М. Мельник, Р. Міхель, В. Небрат, О. Носирева, В. Опанасюк, О. Плотнікова, Н. Резнікової, Н. Романовської, О. Снігової, К. Швець, В. Шрамовича, Ю. Юрків та інших [1–17] розглядаються різноманітні моделі відновлення

та модернізації поствоєнної економіки, аналізуються ендегенні та екзогенні детермінанти відбудови зруйнованого війною господарського комплексу різних країн світу, порівнюються практики структурних перетворень в економіках європейських та азійських країн у поствоєнний період, розкриваються інституціональні суперечності використання у поствоєнних економіках міжнародної фінансової допомоги, обґрунтовуються форми взаємодії національних урядів з міжнародними фінансово-кредитними організаціями в частині відбудови постраждалих від війни національних економік. Водночас спільним знаменником переважної більшості авторських підходів щодо вибору моделі відбудови та модернізації поствоєнної економіки є обґрунтування моделі її інноваційної трансформації. Поза увагою вчених залишається проблематика перенесення на регіональний рівень комплексу завдань відбудови поствоєнної економіки, щоб врахувати поряд з наслідками ворожих руйнувань об'єктивні умови соціально-економічного піднесення територіальних утворень. Зокрема, О. Снігова переконана, що повоєнне відродження регіонів України потребує удосконалення вітчизняного інституційного забезпечення регіонального розвитку [15, с. 55]. Таке удосконалення має забезпечити інституційні форми залучення додаткових інвестицій в модернізацію існуючих енергомістких та екологічно небезпечних виробництв та створити умови для результативнішого використання ресурсно-виробничого потенціалу територіальних утворень. Такий потенціал регіонів найбільшою мірою буде використаний за умови інноваційної трансформації регіональних господарських комплексів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Розкрити зміст регіонального виміру імплементації передового іноземного досвіду інноваційної трансформації поствоєнної економіки України з врахуванням вітчизняних особливостей комплексоутворення та

перспектив формування сектору високотехнологічних виробництв.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи із сучасних трендів світогосподарського розвитку базовими складовими інноваційної трансформації поствоєнної економіки виступає відновлення традиційного потенціалу господарського комплексу довоєнного періоду і зміцнення господарської самодостатності та обороноздатності країни, а також покращення соціальних стандартів життя населення і екологічна модернізація енергомістких та ресурсомістких виробництв. В контексті кращих практик відновлення національних господарств в останні десятиліття найвищого рівня результативності процеси інноваційної трансформації поствоєнної економіки досягаються при перенесенні набору пріоритетів економічного відродження на регіональний та місцевий рівень.

Враховуючи структуру господарського комплексу України та результати ринкових перетворень в останні десятиліття, а також рівень руйнівного впливу війни на відтворювальні процеси, доцільним є розроблення інституційного підґрунтя імплементації у вітчизняну практику передового іноземного досвіду інноваційної трансформації поствоєнної економіки з обґрунтуванням пріоритетів відбудовчих процесів на загальнонаціональному рівні з відповідною їх конкретизацією на рівні територіальних утворень.

Така імплементація має базуватися на поглибленому вивченні ефективних зразків відновлення поствоєнної економіки у різні періоди та в різних частинах світу. Особливо корисними виступають моделі поствоєнного відновлення національних господарств, котрі передбачали усестороннє застосування продуктивних і процесних інновацій як у сфері виробництва, так і в сервісній економіці та сфері обігу. Це дало можливість цим країнам забезпечити випереджальний тип соціально-економічного розвитку і увійти до групи країн з найвищим динамізмом піднесення.

Хрестоматійним прикладом надання фінансової допомоги поствоєнним економікам виступає План Маршалла, котрий реалізовувався після закінчення Другої світової війни і передбачав надання фінансової допомоги Урядом США європейським країнам, котрі постраждали від агресії гітлерівської Німеччини, на відбудову національних економік. Неформальною метою даного плану було зміцнення політичної системи постраждалих від війни європейських країн і не допущення

розповсюдження на їх території комуністичної ідеології. Позитивною стороною плану Маршалла для Європи було те, що частина коштів виділялася місцевим бюджетам для здійснення державних закупівель продукції новостворених чи відновлених підприємств [7]. З точки зору реалізації пріоритетних напрямів інноваційної трансформації регіональних господарських комплексів України спрямування частини фінансової допомоги місцевим бюджетам – запорука прискорених темпів зростання ефективності використання ресурсно-виробничого потенціалу територіальних утворень.

Спрямування частини міжнародної допомоги місцевим бюджетам дасть змогу активізувати діяльність органів місцевого самоврядування в питаннях відновлення регіонального господарства, яке зазнало руйнувань від військових дій. Органи місцевого самоврядування та органи регіональної виконавчої влади більшою мірою, ніж центральна влада, володіють інформацією щодо реальних втрат та першочергової потреби фінансового забезпечення відбудовчих процесів, тому ймовірність цільового використання міжнародної фінансової допомоги через місцеві бюджети є високою.

Для України найбільш повчальним і, зокрема, застережним у певних аспектах може бути досвід формування трьох, істотно відмінних між собою, моделей державного управління відбудовою країни після Другої світової війни, а саме Німеччини, Японії та Кореї [6, с. 35].

Прикметною рисою інституційного забезпечення відновлення поствоєнної економіки Західної Німеччини було те, що домінуючою ідеєю федеративного устрою стало створення сильних самостійних земель, які могли протистояти диктату федеральної влади, що певною мірою стало реакцією на тотальну централізацію влади нацистським режимом [6, с. 39]. Тому важливою інституційною передумовою формування дорожньої карти відновлення поствоєнної економіки України має стати децентралізована модель регулювання відбудовчих процесів, щоб на регіональному та місцевому рівнях максимальною мірою врахувати реальні потреби місцевого населення та територіального господарського комплексу. У таку модель доцільно умонтувати комплекс інструментів, котрі забезпечуватимуть територіальну прив'язку отриманої фінансової допомоги, що дасть змогу уникнути територіальних перегинів в обсягах фінансово-інвестиційного

забезпечення відтворювальних пропорцій з метою формування сучасних збалансованих ланцюгів доданої вартості.

У Німеччині підтримувалась інноваційна активність у старопромислових регіонах, особливу увагу було приділено переорієнтації промислової діяльності на нові, перспективні індустрії. При вирішенні структурних питань основою механізму виходу з кризи стала потреба у вирішенні конкретної проблеми регіону. Саме на такий підхід покладалося завдання забезпечення переорієнтації промисловості цих регіонів на інноваційний розвиток [15, с. 49]. Такий досвід є прийнятним для імплементації у старопромислових регіонах України, де необхідно у поствоєнний період трансформувати енергомісткі та ресурсномісткі виробництва у мобільні полюси економічного зростання та підвищити рівень конкурентоспроможності виробництва промислового сектора.

Вагомою складовою японського економічного дива стали державне замовлення та державна підтримка експорту із великою доданою вартістю [12, с. 222]. В Україні такі інструменти теж варто використати для відновлення і модернізації підприємств оборонно-промислового, гірничо-металургійного та агропромислового комплексів. Нарощення обсягів вітчизняного виробництва озброєнь та військової техніки на порядок збільшить внутрішній попит на продукцію гірничо-металургійного комплексу і зменшить тотальну залежність металургійних підприємств від коливань кон'юнктури на глобальних ринках металопродукції. Таким чином у поствоєнний період буде створено умови для поступового зменшення залежності вітчизняної економіки від світових сировинних ринків та сформулюються передумови для високотехнологічного прориву.

Прикладом ефективного відновлення поствоєнної економіки на інноваційній основі є приклад Південної Кореї (Республіка Корея). Північна Корея (КНДР) мала кращі стартові можливості для розвитку – саме на півночі Корейського півострова були зосереджені промислові потужності, які розбудовувала ще японська окупаційна адміністрація, в той час як південь залишався відсталим аграрним регіоном. Корейська війна призвела до того, що 80% небагатої промислової та транспортної інфраструктури Південної Кореї було знищено. Зруйнована, бідна на природні ресурси країна фактично мала відроджувати все з нуля. Післявоєнна відбудова Респу-

бліки Корея почалася з отримання від США 1,5 млрд дол. субсидій та «кредитів розвитку» [17]. Запорукою створення в Республіці Корея потужної інноваційно орієнтованої економіки стала реалізація чотирьох етапів відбудови та модернізації поствоєнної економіки (рис. 1).

Незважаючи на те, що значна частина фінансової допомоги була спрямована на придбання продовольчих та споживчих товарів, обсяг інвестиційних вливань був достатнім для того, щоб запустити процес модернізації національного господарства. З початку 60-х років у країні почала формуватися жорстка державоцентрична модель економіки, що дозволило реалізовувати п'ятирічні плани розвитку окремих секторів національного господарства. Спочатку під час реалізації першого п'ятирічного плану пріоритет був наданий розвитку легкої промисловості, що дозволило сформувати критичний рівень ділової активності та запустити маховик соціально-економічного піднесення. У другому п'ятирічному плані створювалися умови для розбудови хімічної промисловості, металургії та машинобудування, в першу чергу щодо стимулювання виробництва експортоорієнтованої продукції в цих секторах економіки.

Держава заохочувала створення потужних конгломератів виробників експортної продукції, що давало можливість підвищити рівень концентрації інвестиційного потенціалу та зміцнити позиції корейських експортерів на зовнішніх ринках.

Корейський уряд часто використовував механізм компенсації експортерам втрат, пов'язаних з тим, щоб вони не продавали продукцію за цінами вище середньосвітових. Таким чином вдалося досягти високих темпів зростання експорту продукції корейських виробників на світовому ринку. У результаті вже у 1970-х роках сформувалися такі галузі як суднобудування та електроніка, які почали інтенсивно розвиватися у зв'язку з диверсифікацією інвестиційних вливань і стали базовими ланками національного господарства. Саме прискорений розвиток високотехнологічних галузей дав можливість перетворити Республіку Корея в «азійського тигра».

Досвід відновлення економіки Південної Кореї, яка у першій половині 50-х років була зруйнованою війною та аграрною країною, і її перетворення в «азійського тигра» однозначно має бути взятий на озброєння в Україні. За умови формування прозорої економічної політики та результативного розподілу міжнародної фінансової допомоги

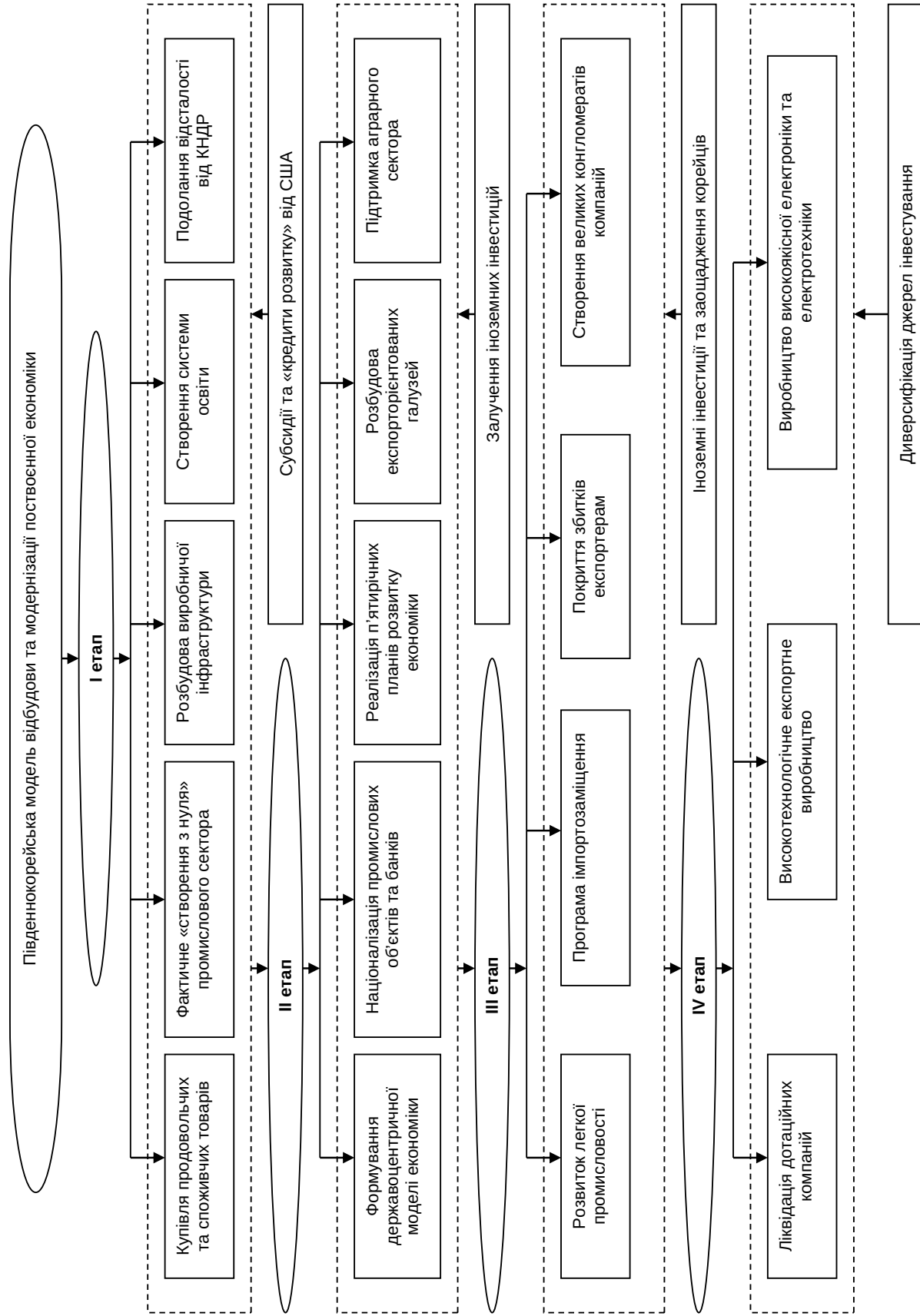

Рис. 1. Етапи відбудови та модернізації поствоєнної економіки Південної Кореї та основні джерела їх інвестування

Джерело: побудовано автором

Україна буде спроможна провести необхідні структурні реформи для прискореного відновлення, а то й створення нових галузей, котрі будуть виробляти конкурентоспроможну на вітчизняному та світовому ринку продукцію і продукувати створення лівової частки нових робочих місць.

Більше того, Україна має значно кращі стартові умови, ніж мала Південна Корея для імплементації кращих практик «корейського економічного дива», оскільки в нашій країні вже здійснено декілька фаз цифрової трансформації, що дає можливість подолати асиметричність інформації у публічному секторі та у продуктових ланцюгах і тим самим створити сприятливі умови для розвитку підприємницької діяльності. У нашій країні сформовано потужний науково-технічний потенціал, котрий при відповідних інвестиційних вливаннях здатен продукувати інновації, які користуватимуться підвищеним попитом на світовому ринку інноваційних технологій. В першу чергу це стосується створення інноваційних продуктів у сфері озброєнь та військової техніки, оскільки в Україні ще з середини минулого століття сформована виробничо-технічна та науково-технічна база виробництва різноманітних видів продукції оборонного спрямування.

Прикметною рисою модернізації та відбудови південнокорейської економіки було те, що поряд з традиційними лекалами ринкової економіки, які вимагалися міжнародними фінансово-кредитними організаціями та урядами країн-партнерів, використовувалися заходи по націоналізації промислових підприємств та банківських установ, що давало можливість державі прямими методами впливати на відтворювальні пропорції в країні і забезпечувати потрібні структурні зрушення. Націоналізація промислових підприємств та банків дала змогу уряду спрямувати наявні інвестиційні ресурси у ті галузі, прискорений розвиток котрих дав найбільший синергетичний ефект для розвитку національної економіки в цілому.

На певному етапі таке еkleктичне поєднання інструментів ринкової економіки та інструментів державного регулювання забезпечило позитивні зрушення, які у середньостроковій перспективі дали можливість перевести розвиток економіки Південної Кореї на рейки високотехнологічного розвитку і створити умови для закріплення цієї країни на висококонкурентному ринку продукції електроніки та електротехніки. В Україні вже

сформувалися сприятливі передумови для умонтування нашої країни у глобальні ланцюги ІТ-індустрії, свідченням чого є стрімке зростання доданої вартості створеної цією індустрією у валовій доданій вартості. Необхідною умовою при цьому виступає формування регуляторного механізму, котрий охоплюватиме набір стимулів щодо розширення потужностей підприємств ІТ-індустрії.

Надзвичайно позитивним є корейський досвід розбудови системи освіти, який вкрай необхідно імплементувати у вітчизняну практику підтримки освітянської галузі. Вже у перші роки після завершення війни, коли країна тільки-но перейшла до мирного життя і забезпечувалися лише мінімальні потреби населення у найнеобхідніших засобах існування, освітянська галузь вже була визначена як один з основних пріоритетів розвитку країни і використання міжнародної допомоги. У перспективі це дало можливість налагодити підготовку інженерних кадрів, здатних продукувати широкий спектр інновацій, та сформувати вітчизняний пакет науково-технічних розробок, що дозволило у майбутньому корейським машинобудівним гігантам та виробникам електроніки на рівних конкурувати з світовими лідерами у виробництві високотехнологічних товарів.

Однозначно доцільно використати позитивні напрацювання корейських урядовців щодо стимулювання населення свої заощадження інвестувати в розвиток національної економіки. З цією метою було інституціоналізовано комплекс фінансових преференцій для того, щоб пересічні корейці розміщували заощадження в секторі фінансово-банківських установ, що у підсумку сприяло прискореному нарощенню внутрішніх джерел інвестування національної економіки. На даний момент і це підтверджують експертні оцінки потенціал заощаджень населення України не використовується повною мірою у процесах фінансово-інвестиційного забезпечення відтворювальних пропорцій, що консервує тотальний інвестиційний дефіцит, а в умовах воєнного стану це призводить до згортання ділової активності.

Доцільність імплементації передового іноземного досвіду щодо відбудови поствоєнної економіки необхідна Україні і через те, що регіони, які нині приймають новий бізнес, мають унікальну можливість для посилення власного ендogenous потенціалу. Так, наприклад, релокація створює умови для активізації виробничої та підприємницької діяльності

в менш промислово розвинутих західних регіонах. Це особливо важливо в разі значного зростання видатків, пов'язаних з обороною, розв'язанням соціальних питань і облаштуванням біженців на тлі суттєвого зменшення обсягів надходжень до державного і місцевих бюджетів [8, с. 31]. В разі створення належного інституційного підґрунтя для застосування перевірених світовою практикою інструментів підтримки регіонів країн, які постраждали внаслідок війни, релокований бізнес може забезпечити прискорені темпи розвитку непромислових територіальних утворень. Релоковані виробництва у регіонах Західної України фактично стають інноваційним ядром комплексоутворення, котре забезпечить розширене відтворення ресурсно-виробничого потенціалу суміжних галузей у поствоєнний період та сприятиме інноваційній трансформації регіональних господарських комплексів непромислових регіонів в цілому.

Важливим завданням формування моделі повоєнного відновлення національної економіки є врахування регіональних особливостей розвитку продуктивних сил та спеціалізації окремих територіальних утворень. Підтримка розвитку і структурної перебудови регіонів, яким притаманне відставання внаслідок втрати ваги індустріальних чинників економічного зростання, є однією з головних цілей регіональної політики європейського і глобального вимірів у контексті переходу світової економіки від індустріальної до постіндустріальної моделі [15, с. 45]. Втрата вагомості індустріальних чинників економічного зростання вимагає активізації постіндустріальних чинників, зокрема прискорених темпів розвитку ІТ-індустрії. Враховуючи високий рівень еколого-деструктивного впливу промисловості старопромислових регіонів України (Донецький та Придніпровський економічні райони), одним з пріоритетів отримання зовнішньої фінансової допомоги як складової відбудови та модернізації поствоєнної економіки виступає впровадження екологічних технологій, які дадуть змогу підвищити рівень корисного використання матеріально-речової субстанції промислових відходів, а також забезпечать зниження рівня техногенного впливу на довкілля. Прикладом інноваційної трансформації старопромислових регіонів через масове впровадження екологічних технологій виступає Німеччина, яка сформувала високотехнологічні галузі, котрі продукують різноманітні екологічні матеріали та очисні споруди і пристрої.

Враховуючи кращі практики відновлення і модернізації поствоєнної економіки та регіональні виклики інноваційної трансформації господарського комплексу України, можна стверджувати, що формуючи дорожню карту відбудови національної економіки не доцільно зосереджувати увагу на досвіді однієї країни, а забезпечувати поєднання різноманітних методів та інструментів регуляторного впливу на відбудовчі процеси, які застосовувалися у різних країнах. Орієнтація на досвід лише однієї країни в умовах неоднорідності вітчизняних передумов організації відбудовчих процесів з передумовами цієї країни не дасть змоги повною мірою врахувати українські реалії та наявний потенціал, оскільки практика іншої країни не охопить всього спектра відносин, пов'язаних з особливостями комплексоутворення в регіонах України. Забезпечивши поєднання методів та інструментів, котрі використовувалися в різних країнах, для застосування в Україні, високою є ймовірність формування національної моделі відбудови та модернізації поствоєнної економіки на основі симбіозу кращих практик повоєнного відновлення.

Висновки. Інноваційна трансформація поствоєнної економіки України має базуватися на основі імплементації та поєднання передового досвіду окремих країн світу з врахуванням об'єктивних передумов розвитку національного господарства та особливостей територіального комплексоутворення. Доцільним для імплементації у вітчизняну практику інноваційної трансформації економіки регіонів України у поствоєнний період є досвід Німеччини щодо структурної перебудови та модернізації старопромислових регіонів, який передбачає стимулювання, зокрема за рахунок міжнародної фінансової допомоги, створення сучасних високотехнологічних виробництв, зокрема виробництва електронних та електротехнічних пристроїв, масове впровадження енергозберігаючих та екологічних технологій. Підвищення рівня концентрації фінансових ресурсів в ІТ-індустрії України створює сприятливі передумови для суттєвого нарощення потужностей в цій ланці національного господарства, що при поєднанні з міжнародною фінансовою допомогою дасть змогу сформувати регіональні полюси економічного зростання у відповідності з викликами інформаційного суспільства.

Виходячи з того, що Південна Корея зазнала значних руйнувань у війні першої половини 50-років минулого століття, а зараз

входить у двадцятку найпотужніших економік світу, її досвід відновлення та модернізації поствоєнної економіки необхідно використати по певних напрямках при формуванні дорожньої карти інноваційної трансформації економіки регіонів України у повоєнний період. В першу чергу необхідним є взяття на озброєння корейських регуляторних лекал сприяння імпортозаміщенню, що дало можливість цій країні на порядки скоротити непродуктивний імпорт та впровадити додаткові потужності у ті ланки господарського комплексу, які мають усі ресурсні можливості для розширеного відтворення.

Імплементация передового іноземного досвіду відновлення та модернізації поствоєнних економік у вітчизняну практику регулю-

вання відбудови національного господарства у повоєнний період повинна відштовхуватися від необхідності трансформації господарського комплексу на інноваційній основі. Більше того, пріоритети інноваційної трансформації поствоєнної економіки регіонів України мають базуватися на врахуванні ресурсно-виробничого потенціалу територіальних утворень, наявної бази науково-технічного та інноваційного розвитку, потенціалу поєднання внутрішніх джерел інвестування та міжнародної фінансової допомоги. При цьому доцільним є створення координаційних центрів відбудови та модернізації поствоєнної економіки на регіональному рівні, щоб максимально ефективно поєднати ендогенні та екзогенні чинники соціально-економічного піднесення регіонів України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баркалова І. М. Формування економічної політики Німеччини в контексті політичних змін у 1950-і рр. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2011. № 4. С. 7–10.
2. Богдан Т. Відбудова економіки: напрямки, важелі, інститути. Як фінансувалося післявоєнне відновлення у Боснії і Герцеговині і який досвід відбудови можна застосувати в Україні? *Економічна правда*. 25 квітня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>
3. Богдан Т. Фінансово-економічні наслідки війни. *LB.ua*. 31 березня 2023. URL: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoeconomichni_naslidki.html
4. Венгер В. В., Романовська Н. І. Механізми та напрями фінансування української промисловості у повоєнний період: світовий досвід. *Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців*. Серія: економіка, управління, безпека, технології. 2022. № 3. Том 1. URL: <https://man.org.ua/nv/index.php/about/article/view/27>
5. Геєць В. М. Про оцінку економічних втрат України внаслідок збройної агресії РФ. Стенограма доповіді на засіданні Президії НАН України 30 березня 2022 року. *Вісник Національної академії наук України*. 2022. Вип. 5. С. 30–38.
6. Гуменюк В. В. Зарубіжний досвід повоєнної трансформації державного управління і уроки для України. *Економіка України*. 2022. № 8(729). С. 34–54.
7. Данилишин Б. Як відновлювати економіку після війни. Програмна відбудова Боснії та Герцеговини: уроки для України. *LB.ua*. 25 березня 2022. URL: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/510994_yak_vidnovlyuvati_ekonomiku_pislya.html
8. Мельник М. І., Лещух І. В. Вплив збройної агресії РФ на ендогенний потенціал регіонів України. *Економіка України*. 2022. № 9(730). С. 21–44.
9. Міхель Р. Соціально-ринкова економіка Німеччини в економічній системі ЄС. *Наук. ред. проф. І. М. Грабинського*. Львів : НВФ «Українські технології», 2015. 200 с.
10. Небрат В. В. Методологія історико-економічного дослідження досвіду повоєнної відбудови. *Наукові записки НаУКМА*. Економічні науки. 2022. Том 7. Випуск 1. С. 79–86.
11. Носирєв О. Структурні перебудови промислової політики повоєнного відновлення економіки. *Механізм регулювання економіки*. 2022. № 3-4(97-98). С. 90–97.
12. Опанасюк В. Українське повоєнне диво: від плану до втілення. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. № 3. С. 218–226.
13. Плотніков О. В. Повоєнне відновлення України в контексті фрагментації світової економіки. *Економіка України*. 2022. № 12(733). С. 3–12.
14. Резнікова Н. Яким насправді має бути план економічної відбудови України? – пояснюють економісти. *Український тиждень*. 22 квітня 2022. URL: <https://tyzhden.ua/iakym-naspravdi-maie-buty-plan-ekonomichnoi-vidbudovy-ukrainy-poisniuiut-ekonomisty/>
15. Снігова О. Ю. Державна політика структурної трансформації економіки старопромислових регіонів України в період повоєнного відновлення. *Економіка України*. 2022. № 9(730). С. 45–57.

16. Швець К. А. Світові моделі управління постконфліктними територіями. Досвід для України. *Політичне життя*. 2022. № 2. С. 61–69.
17. Шрамович В. Корейське прискорення. *Український тиждень*. 2010. № 23(136). URL: <https://tyzhden.ua/korejske-pryskorennia/>
18. Юрків Ю. Від руїн до світового лідерства в економіці. Як зруйнована Німеччина після Другої світової війни завдяки реформам змогла вийти на олімп світової економіки? *Економічна правда*. 27 червня 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/27/688588/>

REFERENCES:

1. Barkalova I. M. (2011) Formuvannia ekonomichnoi polityky Nimechchyny v konteksti politychnykh zmin u 1950-i rr. [Formation of Germany's economic policy in the context of political changes in the 1950s]. *Nauka. Relihiia. Suspilstvo*, no. 4, pp. 7–10.
2. Bohdan T. (2022) Vidbudova ekonomiky: napriamky, vazheli, instytuty. Yak finansovalosia pisliavoienne vidnovlennia u Bosnii i Hertsehovyni i yakyi dosvid vidbudovy mozhna zastosuvaty v Ukraini? [Reconstruction of the economy: directions, levers, institutions. How was post-war reconstruction financed in Bosnia and Herzegovina and what reconstruction experience can be applied in Ukraine?]. *Ekonomichna pravda*. 25 April. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/25/686208/>
3. Bohdan T. Finansovo-ekonomichni naslidky viiny. LB.ua. 31 bereznia 2023 [Financial and economic consequences of the war]. Available at: https://lb.ua/blog/tetiana_bohdan/550614_finansovoekonomichni_naslidki.html
4. Venher V. V., Romanovska N. I. (2022) Mekhanizmy ta napriamy finansuvannia ukraïnskoi promyslovosti u povoiennyi period: svitovyi dosvid [Mechanisms and directions of financing Ukrainian industry in the post-war period: world experience]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoi asotsiatsii naukovtsiv. Serii: ekonomika, upravlinnia, bezpeka, tekhnolohii*. № 3. Tom 1. Available at: <https://man.org.ua/nv/index.php/about/article/view/27>
5. Heiets V. M. (2022) Pro otsinku ekonomichnykh vtrat Ukrainy vnaslidok zbroinoi ahresii RF. Stenohrama dopovidi na zasidanni Prezydii NAN Ukrainy 30 bereznia 2022 roku [About the assessment of economic losses of Ukraine as a result of the armed aggression of the Russian Federation. Transcript of the report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine on March 30, 2022]. *Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy*, no. 5, pp. 30–38.
6. Humeniuk V. V. (2022) Zarubizhnyi dosvid povoiennoi transformatsii derzhavnoho upravlinnia i uroky dlia Ukrainy [Foreign experience of post-war transformation of public administration and lessons for Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 8(729), pp. 34–54.
7. Danylyshyn B. (2022) Yak vidnovliuvaty ekonomiku pislia viiny. Prohramna vidbudova Bosnii ta Hertsehovyny: uroky dlia Ukrainy [How to rebuild the economy after the war. Programmatic reconstruction of Bosnia and Herzegovina: lessons for Ukraine]. LB.ua. 25 March. Available at: https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/510994_yak_vidnovlyuvaty_ekonomiku_pislya.html
8. Melnyk M. I., Leshchukh I. V. (2022) Vplyv zbroinoi ahresii RF na endohennyi potentsial rehioniv Ukrainy [The influence of the armed aggression of the Russian Federation on the endogenous potential of the regions of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 9(730), pp. 21–44.
9. Mikhel R. (2015) Sotsialno-rynкова ekonomika Nimechchyny v ekonomichnii systemi YeS. Nauk. red. prof. I.M. Hrabynskoho [The social market economy of Germany in the economic system of the EU]. Lviv : NVF «Ukrainski tekhnolohii», 200 p.
10. Nebrat V. V. (2022) Metodolohiia istoriko-ekonomichnoho doslidzhennia dosvidu povoiennoi vidbudovy [Methodology of historical and economic research of post-war reconstruction experience]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Ekonomichni nauky*, vol. 7, no. 1, pp. 79–86.
11. Nosyriev O. (2022) Strukturni perebudovy promyslovoi polityky povoiennoho vidnovlennia ekonomiky [Structural restructuring of the industrial policy of post-war economic recovery]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, no. 3-4(97-98), pp. 90–97.
12. Opanasiuk V. (2022) Ukrainske povoienne dyvo: vid planu do vtilennia [The Ukrainian postwar miracle: from plan to implementation]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, no 3, pp. 218–226.
13. Plotnikov O. V. (2022) Povoienne vidnovlennia Ukrainy v konteksti frahmentatsii svitovoi ekonomiky [Post-war recovery of Ukraine in the context of the fragmentation of the world economy]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 12(733), pp. 3–12.
14. Reznikova N. (2022) Yakym naspravdi maie buty plan ekonomichnoi vidbudovy Ukrainy? – poiasniuit ekonomisty [What should be the plan of economic reconstruction of Ukraine? – economists explain]. *Ukrainskyi tyzh-*

den. 22 April. Available at: <https://tyzhden.ua/iakym-naspravdi-maie-buty-plan-ekonomichnoi-vidbudovy-ukrainy-poi-asniuiut-ekonomisty/>

15. Snihova O. Iu. (2022) Derzhavna polityka strukturnoi transformatsii ekonomiky staropromyslovykh rehioniv Ukrainy v period povoiennoho vidnovlennia [State policy of structural transformation of the economy of old industrial regions of Ukraine in the period of post-war recovery]. *Ekonomika Ukrainy*, no. 9(730), pp. 45–57.

16. Shvets K. A. (2022) Svitovi modeli upravlinnia postkonfliktnymy terytoriiamy. Dosvid dlia Ukrainy [World models of management of post-conflict territories. Experience for Ukraine]. *Politychne zhyttia*, no. 2, pp. 61–69.

17. Shramovych V. (2010) Koreiske pryskorennia [Korean acceleration]. *Ukrainskyi tyzhden*, no. 23(136). Available at: <https://tyzhden.ua/korejske-pryskorennia/>

18. Iurkiv Yu. (2022) Vid ruin do svitovoho liderstva v ekonomitsi. Yak zruinovana Nimechchyna pislia Druhoi svitovoi viiny zavdiaky reformam zmohla vyity na olimp svitovoi ekonomiky? [From ruins to world leadership in the economy. How did the destroyed Germany after the Second World War, thanks to the reforms, be able to reach the Olympus of the world economy?]. *Ekonomichna pravda*. 27 June. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/27/688588/>